

## Umělecký truhlář (kód: 82-001-H)

**Autorizující orgán:** Ministerstvo průmyslu a obchodu  
**Skupina oborů:** Umění a užité umění (kód: 82)  
**Týká se povolání:** Umělecký truhlář  
**Kvalifikační úroveň NSK - EQF:** 3

### Odborná způsobilost

| Název                                                                                                                 | Úroveň |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| Orientace v technických a výtvarných podkladech pro zhotovování uměleckořemeslných truhlářských výrobků               | 3      |
| Volba postupu práce, způsobu zpracování, nástrojů a materiálů pro zhotovování uměleckořemeslných truhlářských výrobků | 3      |
| Zhotovování uměleckořemeslných truhlářských výrobků podle výtvarných návrhů, technické dokumentace nebo vzoru         | 3      |
| Povrchové úpravy uměleckořemeslných truhlářských výrobků různými technikami                                           | 3      |
| Opravy a rekonstrukce uměleckořemeslných truhlářských výrobků příslušnými technikami a technologiemi                  | 3      |
| Zhotovování intarzií, inkrustací a marketerií                                                                         | 3      |
| Obsluha dřevoobráběcích strojů a strojních zařízení                                                                   | 3      |

### Platnost standardu

Standard je platný od: 26.04.2016

## Kritéria a způsoby hodnocení

### Orientace v technických a výtvarných podkladech pro zhotovování uměleckořemeslných truhlářských výrobků

| Kritéria hodnocení                                                                                                                                                                         | Způsoby ověření                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| a) Číst technický výkres podle platných norem, pracovat s konstrukční a technologickou dokumentací                                                                                         | Praktické předvedení a ústní ověření |
| b) Vypracovat kótovaný technický výkres rámových dvířek se skleněnou výplní nebo loketníku židle nebo boční části korpusu skříňky nočního stolku se značením materiálů a stupně opracování | Praktické předvedení a ústní ověření |

Je třeba splnit obě kritéria.

### Volba postupu práce, způsobu zpracování, nástrojů a materiálů pro zhotovování uměleckořemeslných truhlářských výrobků

| Kritéria hodnocení                                                                                                          | Způsoby ověření                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| a) Stanovit způsob provedení, technologický postup a návaznost jednotlivých pracovních operací pro zhotovení daného výrobku | Praktické předvedení a ústní ověření |
| b) Zvolit vhodný materiál, nástroje, nářadí a pomůcky pro zhotovení příslušného výrobku                                     | Praktické předvedení a ústní ověření |

Je třeba splnit obě kritéria.

### Zhotovování uměleckořemeslných truhlářských výrobků podle výtvarných návrhů, technické dokumentace nebo vzoru

| Kritéria hodnocení                                                                                                              | Způsoby ověření      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|
| a) Zhotovit daný uměleckořemeslný truhlářský výrobek podle konstrukční a technologické dokumentace do obroušeného stavu nahrubo | Praktické předvedení |
| b) Vysvětlit způsoby broušení a údržby příslušných nástrojů                                                                     | Ústní ověření        |

Je třeba splnit obě kritéria.

### Povrchové úpravy uměleckořemeslných truhlářských výrobků různými technikami

| Kritéria hodnocení                                                                                                                                       | Způsoby ověření                      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| a) Připravit zhotovený výrobek k povrchové úpravě a stanovit techniku a technologický postup provedení povrchové úpravy                                  | Praktické předvedení a ústní ověření |
| b) Provést tmelení a broušení včetně přípravy a pigmentace konkrétního tmelu na zhotovené části výrobku                                                  | Praktické předvedení                 |
| c) Provést moření na zhotovené části výrobku                                                                                                             | Praktické předvedení                 |
| d) Provést vymývání a bělení barevných vad a skvrn na dýhovaných plochách nebo masivním dřevě, likvidaci pryskyřičných skvrn na dodaném zkušebním vzorku | Praktické předvedení                 |
| e) Provést povrchovou úpravu voskem nebo olejovým napouštěcím způsobem nebo lakem na bázi přírodních pryskyřic na dodaném zkušebním vzorku               | Praktické předvedení a ústní ověření |
| f) Provést povrchovou úpravu šelakovou politurou na vysoký lesk na dodaném zkušebním vzorku                                                              | Praktické předvedení                 |
| g) Popsat použití netradiční úpravy povrchu dřevěného dílce (pískování, gravírování, úpravy laserem)                                                     | Ústní ověření                        |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

### Opravy a rekonstrukce uměleckořemeslných truhlářských výrobků příslušnými technikami a technologiemi

| Kritéria hodnocení                                                                                       | Způsoby ověření                      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| a) Orientovat se ve slohu nebo stylu předloženého poškozeného výrobku                                    | Ústní ověření                        |
| b) Zjistit rozsah poškození, stanovit technologický postup včetně vhodných materiálů, nástrojů a pomůcek | Praktické předvedení a ústní ověření |
| c) Odstranit a vyměnit poškozenou část při zachování původních materiálů a původních technik výroby      | Praktické předvedení                 |
| d) Odstranit nevhodné nátěrové vrstvy a sjednotit celkový vzhled povrchové úpravy                        | Praktické předvedení a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

### Zhotovování intarzií, inkrustací a marketerií

| Kritéria hodnocení                                                                                                                                                        | Způsoby ověření                      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| a) Zvolit a připravit vhodné materiály, nástroje, nářadí a pomůcky pro zhotovení intarzie nebo marketerie nebo inkrustace včetně nabroušení a údržby příslušných nástrojů | Praktické předvedení a ústní ověření |
| b) Zhotovit intarzii nebo marketerii nebo inkrustaci zvolenou technologií o velikosti 500–600 cm <sup>2</sup>                                                             | Praktické předvedení                 |
| c) Popsat rozsah závad na předložené intarzii, inkrustaci nebo marketerii                                                                                                 | Ústní ověření                        |
| d) Popsat odstranění a výměnu poškozených částí intarzie, inkrustace nebo marketerie s důrazem na zachování původních materiálů, technik a technologií                    | Ústní ověření                        |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

**Obsluha dřevobráběcích strojů a strojních zařízení**

| Kritéria hodnocení                                                                                                | Způsoby ověření      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|
| a) Připravit, seřadit, používat a ošetřovat strojní zařízení pro podélné a příčné řezání                          | Praktické předvedení |
| b) Připravit, seřadit, používat a ošetřovat strojní zařízení pro vrtání                                           | Praktické předvedení |
| c) Připravit, seřadit, používat a ošetřovat strojní zařízení pro dlabání                                          | Praktické předvedení |
| d) Předvést soustružení na zhotovené části výrobku nebo na dodaném zkušebním vzorku                               | Praktické předvedení |
| e) Popsat provádění šroubovice a podélného frézování                                                              | Ústní ověření        |
| f) Předvést podélné vnější tvarování na spodní frézce na zhotovené části výrobku nebo na dodaném zkušebním vzorku | Praktické předvedení |
| g) Popsat varianty použití dalších způsobů frézování (příčné, podle vodícího kroužku)                             | Ústní ověření        |
| h) Připravit, seřadit, používat a ošetřovat pásovou pilu (předvést tvarové řezání)                                | Praktické předvedení |
| i) Předvést rovinné frézování a rovinné tloušťkování na zhotovené části výrobku nebo na dodaném zkušebním vzorku  | Praktické předvedení |
| j) Předvést ruční broušení na zhotovené části výrobku nebo na dodaném zkušebním vzorku                            | Praktické předvedení |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Organizační a metodické pokyny

### Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost není vyžadována.

Pro ověření kompetencí **Volba postupu práce, způsobu zpracování, nástrojů a materiálů pro zhotovování uměleckořemeslných truhlářských výrobků, Zhotovování uměleckořemeslných truhlářských výrobků podle výtvarných návrhů, technické dokumentace nebo vzoru, Povrchové úpravy uměleckořemeslných truhlářských výrobků různými technikami** autorizovaná osoba určí jeden z uvedených uměleckořemeslných truhlářských výrobků: skříňka s uměleckořemeslnými prvky, židle s tvarovaným loketníkem, jídelní stůl v kombinaci masivních a dýhovaných dílců. Na začátku konání zkoušky uchazeč obdrží od autorizované osoby konstrukční a technologickou dokumentaci.

Autorizovaná osoba připraví nejméně 5 vzorků materiálů ke kompetenci **Povrchové úpravy uměleckořemeslných truhlářských výrobků různými technikami** pro praktické předvedení povrchových úprav, které nebudou prakticky předvedeny při zhotovení určeného výrobku.

Pro ověření kompetence **Opravy a rekonstrukce uměleckořemeslných truhlářských výrobků příslušnými technikami a technologiemi** autorizovaná osoba připraví poškozený uměleckořemeslný truhlářský výrobek, který bude rozdílný vzhledem k zadání výrobku, který bude uchazeč vytvářet při zkoušce (např. skříňka s uměleckořemeslnými prvky, židle s loketní opěrkou, jídelní stůl v kombinaci masivních a dýhovaných dílců). V případě kompetencí c) a d) se jedná o práci uchazeče na ploše o rozměrech minimálně 20 x 20 cm.

Pro ověření kompetence **Zhotovování intarzií, inkrustací a marketerií** autorizovaná osoba připraví výtvarný návrh motivu intarzie, inkrustace nebo marketerie o velikosti plochy 500–600 cm<sup>2</sup> v měřítku 1 : 1 a poškozenou intarzii, inkrustaci nebo marketerii.

Ověřování představuje komplex navazujících činností vedoucích k dohotovení finálního produktu s využitím příslušných tradičních technologických postupů a technik. Při ověřování kompetencí, zejména formou praktického předvedení, je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech pracovních úkonů, dodržování bezpečné a zdravé neohrožující práce, dodržování technologické kázně.

Při hodnocení hotového výrobku je kladen důraz na posouzení a ohodnocení kvality a přesnosti provedení zhotoveného výrobku. Předmětem hodnocení je rovněž estetická stránka provedení výrobku, manuální zručnost uchazeče a dodržování předpisů BOZP a PO.

### Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

### Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

### Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání umělecký truhlář a řezbář + střední vzdělání s maturitní zkouškou v příslušném nástavbovém oboru vzdělání a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti uměleckořemeslné truhlářské výroby nebo ve funkci učitele odborného výcviku v oblasti uměleckořemeslného truhlářství, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oblasti uměleckořemeslné truhlářské tvorby a výroby nebo nábytkářství a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti uměleckořemeslné truhlářské výroby nebo ve funkci učitele odborného výcviku v oblasti uměleckořemeslného truhlářství, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- c) Vyšší odborné vzdělání v oblasti nábytkářství nebo uměleckořemeslného zpracování dřeva a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti uměleckořemeslné truhlářské výroby nebo ve funkci učitele odborného výcviku v oblasti uměleckořemeslného truhlářství, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- d) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na nábytkářskou tvorbu, tvorbu interiéru a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti uměleckořemeslné truhlářské výroby nebo ve funkci učitele odborného výcviku v oblasti uměleckořemeslného truhlářství, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo průmyslu a obchodu, [www.mpo.cz](http://www.mpo.cz).

### Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnoticího standardu je třeba mít k dispozici truhlářskou dílnu splňující minimálně následující požadavky na materiálně-technické vybavení:

- prostory s přívodem elektrické energie odpovídající bezpečnostním předpisům
- nástroje a nářadí:

Souprava ručního nářadí pro práci truhláře:

- a) úhelník 300 mm
- b) rámová pila
- c) pila ocaska
- d) pila děrovka
- e) lupénková pila
- f) špice
- g) nebozez ø 3 a 6 mm
- h) sada vrtáků do dřeva ø 6, 8, 10 mm
- i) rašple
- j) pilníky (ploché, kulaté a trojúhelníkovité)
- k) dláta šířky 6, 12, 18, 24 mm

- l) hoblík uběrák
- m) hoblík hladík
- n) hoblík klopař
- o) hoblík cidič
- p) hoblík římsovník
- q) hoblík zubák
- r) hoblík macek
- s) cidlina s ocílkou
- t) brusný kámen
- u) obtahovací kámen
- v) sada základních dlát soustružnických (rovné, šikmé, oblé, duté a upichovací)
- w) souprava pro ostření ručního nářadí (ruční brousek ve vodní lázni, obtahovací kámen – břidlice nebo arkansas)

Strojní zařízení:

- kotoučová pila s příčným vozíkem
- rovinná srovnávací frézka
- rovinná tloušťkovací frézka
- pásová pila
- vrtací dlabačka a sada základních dlabacích vrtáků (hadovité vrtáky, špulíře, duté vrtáky)
- spodní frézka s vozíkem pro příčné frézování a sadou základních fréz (profilové frézy výšky 40 mm – 10 kusů)
- horní frézka i ruční se sadou základních stopkových fréz (nástroje bez ložiska o průměru 25 mm – 5 kusů, nástroje s vodicím ložiskem o průměru 25 mm – 5 kusů); u uvedených sad fréz jsou přípustné i obdobné sady větších nebo menších rozměrů
- soustruh na dřevo
- ruční vrtačka
- odsávací dílenské zařízení do vaku
- ochranné pracovní pomůcky příslušné k jednotlivým strojním zařízením

Pro zadání konkrétní zkoušky:

- 1) konstrukční a technologická dokumentace jednoho z uvedených uměleckořemeslných výrobků (skříňka s uměleckořemeslnými prvky, židle s tvarovaným loketníkem, jídelní stůl v kombinaci masivních a dýhovaných dílců)
- 2) 5 vzorků materiálů pro praktické předvedení povrchových úprav
- 3) poškozený uměleckořemeslný truhlářský výrobek, který bude rozdílný vzhledem k zadání výrobku (např. skříňka s uměleckořemeslnými prvky, židle s tvarovaným loketníkem, jídelní stůl v kombinaci masivních a dýhovaných dílců)
- 4) výtvarný návrh intarzie, inkrustace nebo marketerie o velikosti plochy 500 - 600 cm<sup>2</sup> v měřítku 1 : 1
- 5) poškozená intarzie, inkrustace nebo marketerie, rozdílná oproti zadání vytváření intarzie, inkrustace nebo marketerie.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí zajistit, aby pracoviště byla uspořádána a vybavena tak, aby pracovní podmínky pro realizaci zkoušky z hlediska BOZP odpovídaly bezpečnostním požadavkům a hygienickým limitům na pracovní prostředí a pracoviště.

K Žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

### Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 15 až 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

### Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 32 až 40 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška je rozložena do více dnů.

## Autoři standardu

### Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro řemesla a umělecká řemesla, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Mendelova univerzita v Brně

Adam Balajka, DiS., OSVČ (řezbář, restaurátor, umělecký truhlář)

Ing. Jaromír Kaláb, OSVČ (soudní znalec v oborech dřeva včetně povrchových úprav, restaurátor bez licence)

Národní ústav lidové kultury ve Strážnici